

A I D A I

Munchenas Antradienis, 1946.VIII.27 d. /III metai/ Nr.198 /235/

Dardanelai ir III-jo Pasaulinio Karo problema

Londonas /The NEW York Times Weekly/. Ar Dardanelai taps antruoju Danciga ir priežastimi pradėti tretįjį Pasaulinį Karą? Ši problema dabar sukelia bauginių rūpesčių Londono ir kitose Europos sostinėse. Žinoma, oficialiai apie tai daug nerašoma, bet politikai labiau nervinasi dėl Rusijos veržimosi prie Dardanelų, negu dėl ginčų ir liežuvių susirėmimų Taikos Kongrese. Jei Rusijai pasisektų jėga primesti Turkijos vyriausybei savo norus, Turkija taptų sekančio karo Lenkija. Kai kurie politiniai stebėtojai mano, kad Turkija gal net galėtų suvaidinti Čekoslovakijos vaidmenį. Jei Turkija nejaus stiprios Anglijos ir JAV diplomatinės paramos, net, reikia būti esant, ir karinės, ji gali Rusijos varomo nervų karo neišlaikyti. Panašiai kaip Čekoslovakija, gali "pasiduoti". Toks Turkijos "pasidavimas" būtų tik įžanga į karą su Tarybų Rusija, nes kaip Hitleris paklupdė Čekoslovakiją, vis reikalaus gamas "kad būtų užtikrintas Vokietijos saugumas", taip pat jis elgėsi ir su Lenkija, kaskart po kiekvieno nusileidimo, vis šukaudavo, jog Vokietijai gresia Lenkija. Galų gale Lenkija turėjo kariauti, nes nebuvo galima daugiau nusileisti. Keista, kad vos praėjus metams po karo pabaigos, vėl daromos tokios išvados ir svarstomos karo kibirkštės galimybės, bet, deja, negalime šio fakto nuneigti ir atsakingi politikai tai žino.

Juk Rusija reikalauja drauge su Turkija saugoti ir kontroliuoti Dardanelus. O tai reiškia, kad pabūrus Turkija už gerklės, ji taps Britų Imperija rytinėj Viduržemio jūros srityje už sprando! Jei Rusija tik norėtų, kad jos laivai galėtų nevaržomai plaukti per Dardanelų siaurį, turėti laisva

išėjimą į Viduržemio jūrą, žinoma, Anglija niekuomet nekariautų prieš šiuos Rusijos norus. Bet, deja, kaip Londone spėjama, Tarybų Rusija labai daug nori. Jei Rusija ir toliau taip elgsis, ateis laikas, kada Anglija nubrėš liniją ir pasakys: "Iki čia, bet ne toliau". Gal būt, antrą vertus, ši linija galės būti pratesta toliau į pietus ir vakarus.

Galvosukis dėl amerikiečių šeimų Europoje

Vašingtonas /AP/. JAV Užsienių Reikalų Ministerijos buvo paklausta, ar svarstomas klausimas dėl įtemptos tarptautinės padėties atšaukti amerikiečių šeimas iš Europos. Oficialiai buvo pareikšta, kad Užsienių Reikalų Ministerija visada imasi atitinkamų priemonių, žiūrint paties reikalo, bet nebuvo patvirtinta, ar šis klausimas dabar jau svarstomas, ir ar kas tuo klausimu jau nuspresta.

Varšuvos griuvėsiai jaudina La Guardia

Varšuva /AP/. La Guardia Varšuvoje pareiškė, kad Paryžiaus Taikos Kongresas turėtų būti ant didžiulės griuvėsių krūvos, tuomet nereikėtų ginčytis dėl darbų tvarkos.

Nervų karas Viduržemyje

Londonas /UP/. Diplomatiniai šaltiniai bijo, kad Tarybų Rusija nepradėtų naują politinio spaudimo kampaniją, remiamą karinių manevrų Juodojoje Jūroje, nes, kaip žinoma, Turkija atmetė Rusijos reikalavimus. Diplomatiniai stebėtojai yra įsitikinę, kad nervų karo scena bus Viduržemiuose Rytuose. Jugoslavijos problema, palyginus su šiuo nervų karu, bus visai mažutė JAV. Britanija ir Prancūzija remė Turkiją, kad ji atmestų Rusijos reikalavimus duoti jai karines bazas Dardaneluos. Jei Turkija būtų iš-

pildžiusi šį reikalavimą, Juodoji jūra taptų Rusijos ežeru. Svarbiausi nervų karo faktoriai yra JAV galingo laivyno buvimas Viduržemio jūroje ir britų laivyno vietų koncentracija rytinėje Viduržemio srityje, kad sulaukius nelegalių žydų emigraciją į Palestiną. Praėjusį penktadienį Maskvos radijas komentavo patvirtintas vienos laikraščio žinias, kad nauji britų ir indų daliniai atsiųsti prie Irako ir Turkijos pasienio. Nors Rusija oficialiai paneigia pranešimą apie rusų kariuomenės koncentraciją prie Irako sienos, bet tai tiesa. Turkija ypatingai jautriai reaguoja į kiekvieną Rusijos jėgos demonstraciją. Ypatingai kai jie nori Ears-Ardahano sritis atskirti „etniniais“ pagrindais. Neseniai turkų spauda pranešė apie plataus masto rusų artilerijos manevrus pietų pasienyje. Rusija vis dar tebelaiko Bulgerijoje „okupacinę“ armiją, kuri yra visai arti prie Dardanelų siaurį. Maršalo Žukovo paskyrimas Odesos igulos vadu nemažina įtempimo Turkijoje, kuri yra pilnai mobilizuota.

Trumpos žinios

- Vašingtonas /BPb/ JAV užsienių reikalų ministerijos atstovas pareiškė, kad sovietų vyriausybės reikalavimu iš Murmansk ir Vladivostoko atšaukiami amerikiečių karo misijos karininkai.

- Berlynas /AP/. Sovietų įstaiigos pranešė, kad būsimų rinkimų metu užsienių laikraštinių būsių įsileisti į rusų zona ir galėsia su palydovais vykti kur panorės.

- Londonas. Britų generalinio štabo viršininkas maršalas Montgomeri lankosi Kanadoje ir rugsėjo pradžioje aplankys generolą Eisenhowerį.

- Berlynas /NZ/. Uo rugpjūčio pradžios rusų zonoje esančios vokiečių svarbiausios pramonės įmonės yra įjungtos į didžiulius pramonės koncernus. Šiais metais jau sovietai iš vokiečių įmonių nori gauti vertybių 5 milijardų sumai.

- Hamburgas. Britų vyriausioji karo būstinė praneša, kad vokiečių 147 minoms žvejoti laivai bus atiduoti žvejybos reikalams.

- Berlynas /Dana/ Generolas McFarney pareiškė spaudos atstovams,

kad kas mėnesį apie 20.000 pabėgėlių atvyksta į amerikiečių zoną, o tik apie 12.000 terepatrijuojami. Atvykstantieji daugumoje yra žydai iš Lenkijos. 21.000 jų laikinai yra sustoję Berlyne ir Austrijoje. Jie bus pervežti į amerikiečių zoną. Vieta yra atbėgę jau per 100.000 žydų. - Paryžius. Laikrastininkas H. Nikelsonas rašo, jog jugoslavai, žinodami, kad JAV nota iš jų sąryšų su numuštais dviem amerikiečių lėktuvais pareikalaus, jau anksčiau negu pati nota buvo gauta suspėjo pasiųsti ne 9 vyrus iš pirmiau numušto amerikiečių lėktuvo. Tokiu būdu jugoslavai išsisuko iš prestižo klausimo sprendimo. Galėjo pranešti, kad amerikiečių ultimatyvinės notos reikalavimas, paleisti numušto lėktuvų vyrus buvo anksčiau išpildytas negu buvo gauta pati nota. Dėl Taikos Kongreso darbų pareiškė Nikelsonas, jei vietoje rimtų debatų bus tęsiamos propagandos kalbos, tai ilgai dar teks laukti taikos sutarčių patvirtinimo.

- Paryžius. Pirmadienį Taikos Kongreso 5 komisijos svarstė įvairius su taikos sutartimis susijusius klausimus. Spaakas kritikavo darbų užtęsimą. Esą reikėtų pačią procedūrą suprastinti.

- Belgradas. Rugpjūčio 12 d. numušto amerikiečių lėktuvo penki iš jos nariai bus atitinkamomis ceremonijomis iškilmingai Belgrade palaidoti.

- Londonas. Londono radijo komentatorius pareiškė, jog Ukrainos skundas prieš Graikiją rodo, kad Maskva esą geriau britų politika Graikijoje kritikuoti, negu ginti Jugoslaviją dėl numušto dviejų amerikiečių lėktuvų. Manuilskio skundą reikia ginti kaip kontrapriemonę prieš amerikiečių ultimatyvinę notą.

- Naujorkas. Trečiadienį Saugumo Taryba svarstys Ukrainos atstovo Manuilskio pateiktą skundą prieš Graikiją.

Mūsų mągstis gyvenimas

Maloniai kviečiame atsilankyti ruošiamoje tradicini T.H.Liet.Studijų š.m.rugpjūčio 31 d.

Sokių vakarą „Lyros“ teatro salėje /Hochstr.7/. Važiuojama 1 linija iki „Deutsches Museum“. Pradžia 18 val. Groja džazbandas.

Rengėjai